

Kirja-arvostelu indoktrinaation välineenä

INFORMAATIOSOTAA ENNEN JA NYT

OLAVI KANERVISTO

INFORMAATIOVAIKUTTAMINEN ”KYLMÄN SODAN” MENETELMÄNÄ kuuluneen vuoden uudissanoihin. Uudesta ilmiöstä ei toki ole kyse: ennen muinoin yksipuolista, tarkoitushakuista ja kyseenalaistamatonta tiedottamista nimitettiin indoktrinaatioksi tai propagandaksi. Supon ja muiden viranomaistemme mielestä Suomen kaltaisessa laajan sananvapauden ja korkean koulutustason maassa trollauksen vaikutus onneksi on huomattavasti vähäisempi kuin ilmiön äskettäin saama huomioarvo.

Viime viikkoina puheenaiheeksi on noussut myös infokratia — erään entisen, lahjuksiakin vastaanottaneen pääministerin keksimä, journalistisen sananvapauden käyttöä halventamaan tarkoitettu uudissana, joka on erittäin ajankohtainen juuri nyt, eduskunnan päätettyä salata lobbarilistansa julkiselta salalta.

Tämän lehden ilmestyessä Helsingissä on jälleen kirjamesut. Sekä fakta- että fiktiopuolella useat uutuuskirjat käsittelevät nykyistä informaatio sotaa. Myös edellisen suursodan syyt ja seuraukset ovat saaneet uusia tulkintoja. Elokuvankin keinoin on äskettäin käsitelty mm. 1920- ja 30-luvuilla Venäjälle sosialismia rakentamaan ”loikanneita”.

1970-luvulla nuorena toimittajana ja omaa medialukutaitoani kehittäkseni tilasin Petroskoissa ilmestyvää suomenkielistä sanomalehteä, joka oli tässä tarkoituksessa oivallinen, edullinen (10 mk/vuosikerta!) ja varsin viihdyttävä lähde. Ominta keisen kirjallisen ilmaisuuden ohella julkaisu paljasti naapurimaamme todellisista oloista enemmän kuin mihin oman maan vapaimmatkaan lehdet olisivat pystyneet tai uskaltaneet.

Pakatessani tavaraa kirpputorille vietäväksi löysin vanhan kirjan välistä kellastuneen lehtileikkeen, jonka ansiosta tulin tuon opuksen hankkineeksi vuonna 1980. Arvostelu oli julkaistu Neuvosto-Karjala-lehdessä. Myöhemmin ostin myös tuon omaelämäkerrallisen teoksen jatko-osan, kirjoittajan vaimon näkökulmaa valottaneen Ennin tarinan äitienpäivälahjaksi — tietenkin taka-ajatuksena lukea se itsekin, kuten myös tapahtui.

Todettakoon, että itselläni ei ole koskaan ollut kontakteja tekstissä mainitun Karjalan kirjailijaliiton

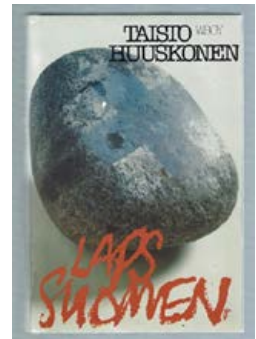
jäseniin. Ainoa suomea osaava venäläinen kirjailija, jonka ikinä olen tavannut, oli petroskoinlainen Gladys Balabuha, joka osallistui Kansanvalistusseuran järjestämään Science fiction Oriveden suvessa –tapahtumaan vuonna 1983. Hänen aviomiehensä, myös tieteiskirjoittajana tunnettu Andrei Balabuha ei

tuolloin ollut saanut viisumia osallistuakseen samaan kirjallisuustapahtumaan yhtä aikaa vaimonsa kanssa.

Vanha kirja-arvostelu kuvaa erinomaisesti julkaisuajankohtansa infokratiaa. Siinä käytetty kieli on vivahteikasta ja oikeinkirjoitus moitteetonta. Välistyksen vaihtelu jopa kuudessa kohdassa tekstiä vihjaa huolellisesta tarkistamisesta vielä ennen ladelman muuntumista matriisiksi. Kirjaesittelyä ei varmaankaan ollut tarkoitettu tuon WSOY:n julkaiseman teoksen mainokseksi varsinkin, kun se ei liene koskaan ollut edes ostettavissa Itä-Karjalassa.

”Äijä on sinne mennehiä, eipä paljon palannehia.” Lönnrotin Kalevalassa säe viittaa toki aivan muuhun kuin Neuvostoliittoon loikanneisiin hyväuskoiisiin sosialismin rakentajiin, mutta sanonta sopii hyvin kuvaamaan myös näitä epäonnisia maahanmuuttajia, niin suomalaisia kuin amerikkalaisiakin.

Vain muutamat ovat koskaan pystyneet kirjoittamaan ja kertomaan kokemuksistaan ”lännessä”. Paluumuuttaja Taisto Huuskosen kaksi kirjaa aiheesta ilmestyivät jo 1980-luvulla, eikä niitä löytyne enää edes kirjastoista. Ehkä parempi niin — viereisellä sivulla julkaistu aikalaisarvostelu paljastanee jokaiselle lukutaitoiselle niiden tendenssin. Koska vanhan, kellastuneen lehtileikkeen teksti ei enää erottuisi kunnolla valokuvasta, oheinen teksti on OCR-skannattu, oikoluettu ja taitettu uudelleen kieliasun, lainausmerkkien ja typografian säilyttämiseksi mahdollisimman tarkoin alkuperäisen näköisinä.

Riehaantunut neuvostovihan lietsoja

Ideologisen taistelun kärjistyminen on vaikuttanut tuntuvasti maailman nykyykehitykseen. Lännessä tämä taistelu ei rajoitu yksistään aatteiden väliseen kamppailuun, päämääräksi on asetettu sosialistisen maailman hajottaminen, sen möyhentäminen. Ja tässä käytetään hyväksi kokonaista järjestelmää erilaisia keinoja.

Porvarillinen ideologia ei kaihda minkäänlaisia neuvoja, mädän aatteen ajamiseen kelpaavat sellaisetkin oliot kuin on Taisto Huuskonen...

Mikä ihmeen Huuskonen? lukija saattaa kysyä. Ideologinen taistelu ja... joku Huuskonen. Mikä hän on?

Siitä on yli kahdeksan vuotta, kun hän hävisi Petroskoin katukuvasta. Sellainen ympärilleen pälyilevä laihanpuoleinen mies, jolla oli aina ivan hymy suupielessään. Usein hän toikaroi päissään elottomat silmät tyhjää tuijottaen. Hänen perässään (nimenomaan perässä eikä rinnalla) tuli häntä pienempikokoinen itkusilmäinen nainen, hänen vaimonsa, joka rukoili, että mennään kotiin. Mutta mies vain murahteli vihaisesti.

Silloiset petroskoilaiset miliisit tunsivat Huuskosen hyvin, olihan hän heidän vakituinen »kundinsa». Miliisit tottuivat siihen, että Karjalan kirjailijaliitosta soitettiin ja pyydettiin antamaan anteeksi miehelle, »joka oli kokenut kovia, joutunut jättämään kotimaansa ja tullut meille sosialismia rakentamaan». Itsekin soitin monta kertaa miliisilaitokseen, kerrankin kun Huuskonen oli erään nuoren parin häissä ottanut liikaa ja lähennellyt morsianta. Kun sulhanen tuli väliin, syntyi tappelu. Astioita ja huonekaluja särkyi.

Huuskonen ei pitänyt puheita kirjailijaliiton kokouksissa. Hän istui aina syrjässä ja seurasi vaieten kokouksen kulkua vakituinen ivan hymy huulillaan. Me olimme tottuneet siihen.

Vuoden 1975 syksyllä Huuskonen tuli kirjailijaliittoon ja ilmoitti lähettävänsä takaisin Suomeen. Olimme ymmärrällä: hänhän oli vuonna 1949 karrannut sieltä ulkomaille yhdessä vaimonsa Emmin kanssa. Myöhemmin saimme tietää, etteivät karkaamisen

syynä olleet poliittiset vakaumukset, vaan lainrikkomukset. Vaatimuksettamme hän luovutti meille, vastahakoisesti kylläkin, kirjailijaliiton jäsenkirjan. Tyhjään nurkkaan katsoen hän selitti, että jää Suomessa Neuvostoliiton kansalaiseksi ja jatkaa entisessä hengessä kirjallista työtään.

Mutta se oli valhetta. Koko kaksinaamaisuutensa hän paljasti Suomessa ilmestyneessä kirjassaan Laps' Suomen. Neuvostoliiton kansalaisena ollessaan hän parjasi koko ajan Suomea. Sitten Suomeen palattuun ja saatuaan maan kansalaisoikeudet, hän ryhtyi parhaamaan Neuvostoliittoa. Tyypillistä vilppiä. Seuraava esimerkki näyttää, miten kaksinaamainen Huuskonen todellisuudessa on.

Neuvostoliitossa ilmestyneessä kirjassaan Teräsmyrsky kannaksella hän sanoo, että suomalaiset taistelivat väärän asian puolesta, mutta Punainen Armeija puolusti urhoollisesti kotimaataan. Sitten hän julkaisi saman kirjan Suomessa päinvastaisessa hengessä: suomalaiset puolustivat urhoollisesti kotimaataan, taistelivat »ryssä» vastaan.

Kirjassaan Laps' Suomen Huuskonen kuvaa kahta ensimmäistä vuottaan Neuvostoliitossa. Teoksessaan hän väittää kokeneensa kovia ollessaan karkotuksella. Omakätisessä elämäkerrassaan hän mainitsee, että oli saanut oikeudenmukaisen tuomion, koska »ei hoksannut anoa virallista lupaa rajan ylittämiseksi» vuonna 1949. Eihän sitä hoksaa, kun rikospoliisit ovat kintereillä. Minulle hän kertoi, etteivät nuo vuodet niin kaameita olleet: hänellä ja Ennillä oli kahden huoneen asunto kaupungissa, ja hän kävi työssä puusepänerstaassa. Vapaa-aikanaan he kävivät siellä, missä halusivat. Ainoana rajoituksena oli se, etteivät he saaneet muuttaa asuinpaikkaa ilman viranomaisten lupaa.

Sitten hän tuli Karjalaan, ja pääsi pian kirjailijaliiton hoiviin, liiton häpeäksi.

Kaikkien hänen valheittensa kumoaminen veisi liian paljon palstatilaa lehdestä, eikä minulla ole siihen mitään halua. Mielestäni tärkeämpää

on kuvata, miten hän eli täällä. Hän asui Petroskoin lähetyvillä, Kentjärvellä, missä hänellä oli oma talo. Hän käytti hyväkseen kaikkia neuvostovaltion kirjailijoille tarjottavia etuja, sai osakseen huomiota. Miten kiittämättömän ja häikäilemättömän täytyy olla unohtaakseen kaiken sen ja viitataksaan kaikelle kintaalla.

Nykyyään Huuskonen lietsoo järjestöntä neuvostovihaa, parjaa maattamme ja kommunisteja. Hän on mennyt niin pitkälle, että vakuuttaa Petroskoin tasavallan sairaalassa olevan osaston korkea-arvoisia alkoholisteja varten, jossa on hienot lukaalit ja jonne tuodaan sekä ruoka että juoma, ettei asiakkaan tarvitse parannella päättään rahvaan nähden.

Tämä on Huuskosen krapulahouretta. Hänen kun piti sairastaa kohmelo tavallisessa putkassa, minne joutui humalapäissään rähjäämisestä. Hänen vaimonsa Enni oli ottanut tavakseen juosta kirjailijaliitossa kertomassa, miten mies häntä pieksi, ja näyttämässä mustelmiaan.

Huuskonen on parjannut törkeästi Karjalan kirjailijoita. Minut hän on leimannut ensimmäiseksi ja suurimmaksi suomalaisten viholliseksi. Minä muka itkin hänelle, että minun on pakko kirjoittaa vihollisen kielellä. Ja samassa hän lisää, että siksi minut on pantu (ei valittu) Neuvostoliitto-Suomi-seuran Karjalan osaston hallinnon puheenjohtajaksi. Hän vihaa rajattomasti maittemme välisiä ystävällisiä ja hyviä naapurussuhteita.

Kaikki kirjaan Laps' Suomen otettu lika ja törky on tarkoitettu palvelemaan taantumuksellista ideologiaa. Ovatko tämän ideologian johtajien keinot todella näin vähissä?

Tuollaiset madot ja toukat eivät pysty vahingoittamaan sitä tervettä, lujaa ja kasvavaa puuta, jolle kuuluu tulevaisuus.

Suomi tunnetaan rauhaa ja kansojen välistä ystävyyttä rakastavana maana. Ihmetyttää vain se, miksi Werner Söderström Osakeyhtiö julkaisee ja tarjoaa lukijoille Huuskosen sepustusten kaltaista inhottavaa törkyä.

Antti TIMONEN